

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 32/22
V Lucemburku dne 22. února 2022

Rozsudek ve spojených věcech C-562/21 PPU
a C-563/21 PPU Openbaar Ministerie
(Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě)

Odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu: Soudní dvůr upřesnil kritéria, podle nichž může vykonávající justiční orgán posoudit případné nebezpečí porušení základního práva vyžádané osoby na spravedlivý proces

Polské soudy vydaly v dubnu 2021 vůči dvěma polským státním příslušníkům dva evropské zatýkací rozkazy (dále jen „EZR“)¹ – první byl vydán za účelem výkonu trestu odnětí svobody a druhý za účelem trestního stíhání. Vzhledem k tomu, že se dotčené osoby nacházejí v Nizozemsku a s předáním nesouhlasily, u Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) byly předloženy návrhy na výkon těchto EZR.

Uvedený soud má pochybnosti o tom, zda je těmto návrhům povinen vyhovět. V tomto ohledu uvedl, že od roku 2017 existují v Polsku systémové nebo celoplošné nedostatky mající vliv na základní právo na spravedlivý proces² a zejména na právo na soud předem zřízený zákonem; uvedené nedostatky jsou způsobeny především tím, že polští soudci jsou jmenováni na návrh Krajowej Rady Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko, dále jen „KRS“). Podle usnesení Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) z roku 2020 již ovšem KRS od 17. ledna 2018, kdy nabyl účinnosti zákon o reformě soudnictví, není nezávislým orgánem³. Vzhledem k tomu, že se soudci jmenovaní na návrh KRS mohli účastnit trestního řízení, které vedlo k odsouzení jedné ze dvou dotčených osob, nebo by mohli rozhodovat v trestní věci týkající se druhé dotčené osoby, má předkládající soud za to, že existuje skutečné nebezpečí, že v případě předání bude porušeno právo těchto osob na soud předem zřízený zákonem.

Za těchto podmínek se předkládající soud Soudního dvora dotázal, zda se dvoufázový přezkum⁴, který Soudní dvůr zavedl v souvislosti s předáváním na základě EZR, a to s ohledem na záruky nezávislosti a nestrannosti, které jsou neoddělitelně spjaté se základním právem na spravedlivý proces, uplatní i v případě, kdy se jedná o záruku týkající se soudu předem zřízeného zákonem, která je se základním právem na spravedlivý proces neoddělitelně spjata také.

Velký senát Soudního dvora, který o žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce rozhodoval v naléhavém řízení, odpověděl kladně a upřesnil pravidla uplatnění tohoto přezkumu.

Závěry Soudního dvora

¹ Ve smyslu rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24).

² Které je zaručeno v čl. 47 druhém pododstavci Listiny základních práv Evropské unie.

³ Předkládající soud poukazuje i na rozsudek ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), [C-791/19](#), body 108 a 110 (viz tisková zpráva č. [130/21](#)).

⁴ V první fázi tohoto přezkumu musí vykonávající justiční orgán posoudit skutečné nebezpečí porušení základních práv s ohledem na obecnou situaci ve vystavujícím členském státě; ve druhé fázi musí tento orgán konkrétním a přesným způsobem ověřit, zda s ohledem na okolnosti projednávané věci existuje skutečné nebezpečí zásahu do některého základního práva vyžádané osoby. Viz rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), [C-216/18 PPU](#) (viz rovněž tisková zpráva č. [113/18](#)), a ze dne 17. prosince 2020, Openbaar Ministerie (Nezávislost vystavujícího justičního orgánu) [C-354/20 PPU a C-412/20 PPU](#) (viz tisková zpráva č. [164/20](#)).

Soudní dvůr rozhodl, že má-li vykonávající justiční orgán, který má rozhodnout o předání osoby, na niž se vztahuje EZR, k dispozici informace svědčící o existenci systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se nezávislosti soudní moci ve vystavujícím členském státě, a to zejména stran jmenování osob, které k této složce moci přísluší, může předání na základě rámcového rozhodnutí 2002/584⁵ odmítnout pouze tehdy, pokud zjistí, že za konkrétních okolností dané věci existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že bylo porušeno základní právo dotyčné osoby na spravedlivý proces před nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem, nebo že hrozí, že v případě předání toto právo porušeno bude.

Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že právo být souzen soudem „zřízeným zákonem“ již ze své povahy zahrnuje jmenování soudců. V první fázi přezkumu, jehož cílem je posoudit existenci skutečného nebezpečí porušení základního práva na spravedlivý proces, souvisejícího zejména s nedodržením požadavku, aby byl soud zřízen zákonem, musí vykonávající justiční orgán provést celkové posouzení založené na všech objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajích o fungování soudního systému ve vystavujícím členském státě a zejména o všeobecném rámci jmenování soudců v tomto členském státě. Takovými údaji jsou informace obsažené v odůvodněném návrhu, který zaslala Evropská komise Radě na základě čl. 7 odst. 1 SEU, výše uvedené usnesení Sādu Najwyższego (Nejvyšší soud) a relevantní judikatura Soudního dvora⁶ a Evropského soudu pro lidská práva⁷. Jako důvod odmítnutí předání naproti tomu nemůže postačovat okolnost, že takový orgán, jako je KRS, který je zapojen do procesu jmenování soudců, je složen převážně ze členů zastupujících zákonodárnou nebo výkonnou moc nebo členů, které tyto složky moci vybraly.

Ve druhé fázi uvedeného přezkumu je na osobě, na kterou se vztahuje EZR, aby předložila konkrétní důkazy, na jejichž základě lze mít za to, že systematické nebo celoplošné nedostatky soudního systému měly konkrétní dopad na projednání její trestní věci nebo v případě předání takový dopad mít mohou. Tyto důkazy lze případně doplnit informacemi poskytnutými vystavujícím justičním orgánem.

Co se v tomto ohledu zaprvé týče EZR vystaveného za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody, vykonávající justiční orgán musí vzít do úvahy skutečnosti týkající se složení soudního kolegia, které rozhodovalo v dané trestní věci, nebo veškeré další okolnosti relevantní pro posouzení nezávislosti a nestrannosti tohoto kolegia. Odmítnout předání nelze pouze na základě toho, že některý ze soudců, kteří se účastnili tohoto řízení, nebo několik z nich bylo jmenováno na návrh takového orgánu, jako je KRS. Kromě toho je třeba, aby dotyčná osoba předložila důkazy týkající se zejména jmenování dotyčných soudců a jejich případné delegace, které by vedly k závěru, že složení tohoto soudního kolegia mohlo ovlivnit její základní právo na spravedlivý proces. Nadto je třeba zohlednit případnou možnost dotyčné osoby požádat o vyloučení členů soudního kolegia pro podjatost z důvodů souvisejících s porušením jejího základního práva na spravedlivý proces, případné využití této možnosti ze strany dotyčné osoby a důsledky jejího návrhu na vyloučení pro podjatost.

Zadruhé v situaci, kdy byl EZR vydán za účelem trestního stíhání, musí vykonávající justiční orgán vzít do úvahy informace týkající se osobní situace dotyčné osoby, povahy trestného činu, pro který je tato osoba stíhána, skutkových okolností, za kterých byl tento EZR vydán, a všech ostatních okolností relevantních pro posouzení nezávislosti a nestrannosti soudního kolegia, které bude v řízení vedeném v souvislosti s touto osobou pravděpodobně rozhodovat. Takové informace se mohou týkat i prohlášení orgánů veřejné moci, která by mohla mít v daném případě určitý vliv. Naproti tomu okolnost, že v okamžiku přijetí rozhodnutí o předání není známa totožnost soudců,

⁵ V tomto smyslu viz čl. 1 odst. 2 a 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, podle kterého platí, že členské státy vykonají EZR na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí a že uvedeným rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 SEU.

⁶ Rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), [C-585/18, C-624/18 a C-625/18](#) (viz tisková zpráva č. [145/19](#)), ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání), [C-824/18](#) (viz tisková zpráva č. [31/21](#)), ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), [C-791/19](#) (viz tisková zpráva č. [130/21](#)), a ze dne 6. října 2021, W.Ž. (kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování), [C-487/19](#) (viz tisková zpráva č. [173/21](#)).

⁷ Rozsudek ESLP ze dne 22. července 2021, Reczkowicz v. Polsko.

kteří budou ve věci týkající se dotyčné osoby případně rozhodovat, nebo že tito soudci – pokud jejich totožnost známa je – byli jmenováni na návrh takového orgánu, jako je KRS, k odmítnutí tohoto předání postačovat nemůže.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.